



**Министерски съвет**  
**Портал за обществени консултации**

([www.strategy.bg](http://www.strategy.bg))

**КОМЕНТАРИ КЪМ ОБЩЕСТВЕНА КОНСУЛТАЦИЯ ПРОЕКТ НА ПОСТАНОВЛЕНИЕ ЗА ПРИЕМАНЕ НА НАРЕДБА ЗА КРИТЕРИИТЕ, УСЛОВИЯТА И РЕДА ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА СТАТУТ НА ДОМАКИНСТВО В ПОЛОЖЕНИЕ НА ЕНЕРГИЙНА БЕДНОСТ И НА СТАТУТ НА УЯЗВИМ КЛИЕНТ ЗА СНАБДЯВАНЕ С ЕЛЕКТРИЧЕСКА ЕНЕРГИЯ**

[линк към консултацията](#)

№	Автор	Коментар	Дата
---	-------	----------	------

1	Калин Петров	<p>Във връзка с дългогодишната ми практика и съгласно предложения текст за обществено обсъждане, а именно разпоредбата на чл. ал .3 „При подаване на заявлението-декларация по ал. 2 заявителят декларира, че е съгласен да се проверят и обработят личните му данни, да се разкрие на данъчна и осигурителна информация на администратора на процесите в Информационната система и прилага декларации от всички лица, посочени от него в заявлението-декларация, за тяхното съгласие да се проверят и обработват личните им данни и да се разкрие тяхната данъчна и осигурителна информация на администратора процесите в Информационната система“.</p> <p>Предлагам същия да бъде преразгледан, след отразяване на приложените мотиви: Така предложен текста, поставя изисквания, свързани с предоставянето на съгласие за обработване и разкриване на лични, данъчни и осигурителни данни от повече от едно лице, което би могло да създаде затруднения при практическото му прилагане. Освен това формулировката относно обхвата на обработваната информация и субектите, на които се разкрива, би могла да бъде прецизирана с оглед по-голяма яснота, пропорционалност и съответствие с принципите за защита на личните данни. В тази връзка предлагам, текстът да бъде допълнително прецизиран или преработен, така че да се гарантира по-ясна регламентация на обхвата на обработваните данни, основанията за тяхното предоставяне и лицата, които имат достъп до тях. Считам, че подобно преразглеждане би допринесло за по-добра правна яснота и за по-лесно практическо прилагане на разпоредбата. По отношение на текстове в наредбата касаещи подаването на данни от информационната система към OEM (чл. 20, ал.1, т. 5, чл. 26., ал. 1, т. 7), предлагам да бъде обмислено прецизиране на обхвата на предоставяните данни. Считам, че предоставянето ЕГН/ЛНЧ за лицето е достатъчно за еднозначното определяне на лицата от страна на операторите на електроразпределителните мрежи, като чрез него може да се извърши необходимата справка в съответните системи. В този смисъл предоставянето на допълнителни данни като имена и настоящ адрес може да се окаже излишен набор от обменяна информация. Поради това предлагам да се обмисли възможността за оптимизиране на начина на подаване на информация към операторите на електроразпределителни мрежи, като се ограничи обхватът на предаваните данни до минимално необходимите - ЕГН/ЛНЧ. Подобен подход би бил в съответствие с прин</p>	12.03.2026 18:28
---	--------------	---	------------------

		ципа за минимизиране на данните и би намалил обмена на лична информация между системите.	
--	--	--	--

2	jnaskova@tsa-bulgaria.org	<p>СТАНОВИЩЕ От фондация „Тръст за социална алтернатива“ Относно: Проект на Наредба за критериите, условията и реда за определяне на статут на домакинство в положение на енергийна бедност и на статут на уязвим клиент за снабдяване с електрическа енергия[1] Фондация „Тръст за социална алтернатива“ (ТСА) е организация с идеална цел, която работи за прекъсване на порочния кръг на бедността чрез насърчаване на възможности, които помагат на най-непривилегированите граждани на България да постигнат образователен и икономически успех. Специален фокус организацията поставя върху ромите, които представляват значителна част от хората, живеещи в бедност. I. ТСА приветства усилията на Министерството на енергетиката за създаване на нормативна рамка, която да въведе ясни критерии за определяне на домакинствата в положение на енергийна бедност и на уязвимите клиенти. Предложеният проект на Наредба за критериите, условията и реда за определяне на статут на домакинство в положение на енергийна бедност и на статут на уязвим клиент за снабдяване с електрическа енергия представлява важна стъпка към институционализиране на политиките за защита на домакинствата в положение на енергийна бедност. Създаването на ясни критерии за идентифициране на уязвими клиенти и домакинства с нисък доход без съмнение ще има съществено значение както за социалната политика, така и за ефективното насочване на мерки за енергийна ефективност и подпомагане. II. В същото време при анализа на проекта се откроява съществен риск от изключване на реално уязвими домакинства, особено такива, които живеят в жилища без уреден правен статут. В този случай не би се постигнала основната цел на политиката за борба с енергийната бедност, а именно да се осигури подкрепа на домакинствата, които действително изпитват затруднения при осигуряване на необходимата енергия за основни битови нужди. Съгласно Директива (ЕС) 2019/944 държавите членки следва да предприемат мерки за защита на уязвимите клиенти и домакинствата в положение на енергийна бедност, като политиките трябва да гарантират достъп до основни енергийни услуги и да предотвратяват социалното изключване. От своя страна Регламент (ЕС) 2023/955 за създаване на Социален климатичен фонд допълнително поставя акцент върху необходимостта мерките да бъдат насочени към най-уязвимите домакинства и да отчитат социалните последици от енергийния преход. III. Проектът формално т</p>	12.03.2026 11:18
---	---------------------------	---	------------------

ретира статута на „енергийна бедност“ и “уязвим клиент”, но с цел адресиране на риска от изключване, както и съобразяване на изискванията на европейското законодателство, би било адекватно условията и реда за определянето на статут на домакинство в положение на енергийна бедност и уязвим клиент да отчитат необходимостта от приложението на многофакторен модел, който включва доходни, разходни и жилищни критерии. Добавянето на жилищен критерий при определянето на статута на уязвим клиент в настоящия чл. 4, ал. 2 от проекта би било подход, който ще позволи по-точно идентифициране на домакинствата в реална енергийна уязвимост, тъй като концепцията за енергийна бедност се основава на тези три основни фактора: доход на домакинството, разходи за енергия и енергийни характеристики на жилището. IV. Съществен пропуск по посока на риск от изключване на уязвими лица е и липсата на дефиниране на жилищна уязвимост. В редица населени места в България значителен брой домакинства живеят в жилища, за които: - няма акт за собственост; - собствеността не е уредена поради наследствени отношения; - жилището е построено без строителни книжа; - жилището не е въведено в експлоатация по реда и условията, определени със Закона за устройство на територията; - жилището няма законен достъп до енергийна инфраструктура; - енергийната ефективност на жилището е под минималните стандарти; - жилището се намира в квартали без регулирана кадастрална структура. Описаните характеристики се идентифицират най-вече в маргинализирани квартали в градовете; селски райони с обезлюдяване; ромски квартали; стари наследствени имоти. В тези случаи домакинствата реално обитават жилището, но не разполагат с формален документ за собственост или право на ползване, както и за тях са относими и другите описани проблеми, които имат за резултат жилищна уязвимост. В този смисъл дефиниране на понятието жилищна уязвимост в допълнителните разпоредби на наредбата би допринесло за яснота и избягване на рисковете от изключване. Считаме, че следва да се въведе понятието „жищна уязвимост“, което да отчита състоянието на жилищния фонд и достъпа до енергийна инфраструктура. Жилищната уязвимост може да бъде налице при ниска енергийна ефективност на сградата, липса на достъп до енергийни мрежи или неформален жилищен статут. V. Жилищната уязвимост е свързана с изискването в наредбата да се удостоверява правото на собственост или

правото на ползване на имота при процедурите, свързани с предоставяне на мерки за енергийна ефективност и подкрепа. На практика това изискване довежда до де факто изключване на значителна част от най-бедните домакинства, което противоречи на самата цел на политиката за борба с енергийната бедност, тъй като при обвързване на достъпа до статут на енергийно бедно домакинство със собствеността върху имота, съществува риск именно най-бедните домакинства да бъдат изключени от механизма за подкрепа. Идентифицираният проблем е в противоречие със социалната логика на проекта за нормативен акт. Правният статус на собствеността върху жилището не е част от статута на енергийна бедност. Следователно изискването за доказване на собственост може да създаде административна бариера, която няма пряка връзка със същността на проблема. Това би довело до ситуация, при която домакинство с ниски доходи и високи енергийни разходи не може да получи подкрепа, а същевременно домакинство с уредена собственост, но сходни доходи, би могло да бъде допустимо. Подобен резултат би противоречал на принципите на социалната справедливост и на ефективното таргетиране на публичните политики. В редица европейски държави достъпът до мерки срещу енергийната бедност се основава на фактическо обитаване на жилището, а не на собствеността. В тези системи се използват механизми като адресна регистрация, доказателства за плащане на комунални услуги, декларация за обитаване; социална проверка. Този подход позволява включването на всички уязвими домакинства, независимо от юридическия статус на жилището[2]. В случай, че наредбата бъде приета без включен механизъм за доказване на фактическо обитаване, могат да възникнат проблеми като изключване на значителна част от уязвимите домакинства; ниска ефективност на политиката срещу енергийната бедност; засилване на социалното неравенство; административни спорове и обжалвания и ограничено въздействие на програмите за енергийна ефективност. С оглед избягване на описаните проблеми предлагаме въвеждането на алтернативни начини за доказване на обитаване на жилището, когато липсват документи за собственост. Такова решение ще позволи по-широко обхващане на уязвими домакинства, по-реалистично прилагане на политиката и намаляване на административните бариери. VI. Конкретни предложения за изменение на наредбата VI.1. Предложение за нов текст към чл. 9 В чл. 9, ал. 1 да се с

създаде нова алинея: „(...) В случаите, когато домакинството обитава жилище, за което не може да бъде представен документ за собственост или право на ползване, обстоятелството за обитаване може да бъде удостоверено чрез: 1. адресна регистрация на членовете на домакинството; 2. декларация за фактическо обитаване на жилището; 3. удостоверение от общинската администрация; 4. констативен протокол от проверка на дирекция „Социално подпомагане“; 5. наличие на активна партида за електрическа енергия за съответния обект[3]. В тези случаи липсата на документ за собственост или право на ползване не е основание за отказ за определяне на статут на домакинство в положение на енергийна бедност.“ Предлаганата промяна има за цел да гарантира, че политиката за борба с енергийната бедност ще достигне до всички реално нуждаещи се домакинства. Въвеждането на възможност за доказване на фактическо обитаване на жилището ще намали административните бариери, като същевременно повиши социалната справедливост, подобри ефективността на програмите за подкрепа и позволи по-точно таргетиране на енергийно бедните домакинства. VI.2. Предложение за подобряване на член 7: Съществува несъответствие между разпоредбата на чл. 7, ал. 1 и приложената към нея таблица. В ал. 1 изрично се посочва, че става въпрос за сгради, за които няма валидни сертификати за енергийна ефективност, докато в описанието на Тип 2 в таблицата се допуска наличие на валиден сертификат. Това създава нормативна неяснота и предпоставки за различно тълкуване при прилагането на разпоредбата. Освен това използваният подход за определяне на типовете сгради е компромисен и може да доведе до неравнопоставени оценки на сходни сгради. Например сградите, които не са обновени, но притежават сертификат за енергийна ефективност клас С или по-висок, попадат в Тип 2 (такъв е случаят с множество сгради, които са кандидатствали по националната програма за енергийна ефективност и са получили сертификати, но не са били класирани за финансиране.) Ако същите сгради нямаха издаден сертификат, те биха попаднали в Тип 1, при който стойностите на показателя Егод са почти трикратно по-високи. Това води до съществена разлика в оценката на енергийните разходи на домакинствата, въпреки че реалните характеристики на сградите са сходни. Допълнително, в настоящата методика липсва механизъм за оценка на сгради, в които са изпълнени частични мерки за енергийн

а ефективност, което е често срещан случай в практиката. С оглед преодоляване на посочените ограничения препоръчваме при определянето на типовете сгради да бъде приложен по-комплексен подход за оценка, който да отчита фактори като: ● наличие на частично изпълнени мерки за енергийна ефективност; ● година на построяване на сградата; ● тип на сградата и конструктивни характеристики. Подобен подход би позволил по-реалистична оценка на енергийното потребление и разходите на домакинствата, както и по-справедливо идентифициране на домакинствата в положение на енергийна бедност. VII. С оглед гарантиране на връзка между статута на енергийна бедност и мерките за подкрепа считаме, че би било адекватно да се включи разпоредба, която да гарантира, че статутът на домакинство в положение на енергийна бедност ще бъде обвързан с приоритетен достъп до национални и европейски програми за енергийна ефективност и социална подкрепа, включително мерки по Социалния климатичен фонд. Считаме, че предложените изменения ще подобрят съответствието на наредбата с европейската нормативна рамка и ще гарантират по-ефективно идентифициране и подпомагане на домакинствата в положение на енергийна бедност. Настоящото становище е изготвено от фондация „Тръст за социална алтернатива“ и е подкрепено от следните организации и експерти: Сдружение „Жажда за Живот“ Фондация „Райз България“ Фондация „Бъдеще“ Сдружение „ЛАРГО“ Сдружение „Инициатива за равни възможности“ Петко Ковачев - независим енергиен експерт Ноу-хау център за алтернативни грижи за деца, Нов български университет Център за енергийна ефективност „ЕнЕфект“ Подслон за човечеството (Хабитат България) Текстът на становището е наличен тук. [1] Проектът на Наредбата е достъпен тук - <https://www.mrrb.bg/bg/proekt-na-naredba-za-kriteriite-usloviyata-i-reda-za-opredelyane-na-statut-na-domakinstva-v-polojenie-na-energijna-bednost-i-na-statut-na-uyazvimi-klienti-za-snabdyavane-s-elektricheska-energiya-dpebuksee/> [2] Така например във Франция основната мярка срещу енергийната бедност е енергийният ваучер, който се предоставя автоматично на домакинства с ниски доходи. С енергийния ваучер помощта се определя на база доход и състав на домакинството, като получателят трябва да обитава жилището като основно местоживееене и няма изискване лицето да бъде собственик на жилището. Ваучерът може да се използва за плащане на електроенергия или алтернативно от

	<p>опление, както и за финансиране на мерки за енергийна ефективност. В Испания се предоставя „социален бонус“ за електроенергия, като на уязвимите потребители се предоставя социална тарифа за електроенергия. Критериите включват доход на домакинството, семейна структура и социални фактори (например инвалидност или зависими лица), а системата е обвързана с основното жилище на потребителя, а не със собствеността върху имота. Социалната тарифа се използва и в Белгия, като критериите отново включват ниски доходи, получаване на социални помощи и специфични социални категории (напр. пенсионери, самотни родители), като мярката се прилага към домакинството, което използва енергията, а не към собствеността върху жилището. Португалия също използва автоматично предоставяна социална тарифа за електроенергия, като няма изискване, свързано със собствеността. В Обединено кралство помощта за отопление се предоставя на домакинства с ниски доходи и получатели на социални помощи, като критерият отново е обитаване на жилището и потребление на енергия, а не собственост върху имота. [3] Това би било напълно съобразено със системата за идентификация чрез измервателна точка (ИТН), която вече се използва в наредбата.</p>	
--	---	--